

РОЗДІЛ 4. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ МАРКЕТИНГУ ІННОВАЦІЙ

CONCEPTUAL APPROACHES ON ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FORMING REGIONAL COMPLEX OF MARKETING OF INNOVATIONS

У статті запропоновано концептуальний підхід до організаційно-економічного механізму формування регіонального комплексу маркетингу інновацій (РКМІ) на засадах регіонального комплексного інноваційного розвитку території. Розглянуто, розвинуто поняття регіону, комплексу маркетингу інновацій, організаційно-економічного механізму регіонального комплексу маркетингу інновацій, управління РКМІ. Надано характеристику властивостей РКМІ, а саме визначено компоненти, процес, структуру, зв'язки, взаємодію, керованість. Для побудови ефективного механізму формування регіонального комплексу маркетингу інновацій запропоновано гіпотезу та припущення до неї; обґрунтовано право на існування цієї гіпотези; визначено принципи, на яких базується концептуальний підхід до механізму формування РКМІ; означено чотири блоки механізму формування РКМІ, такі як визначення категорії, критерії формування, організаційні та економічні складові, бізнес-план.

Ключові слова: регіон, концептуальні підходи, маркетинг інновацій, комплекс маркетингу інновацій, організаційно-економічний механізм.

В статті пропонується концептуальний підхід до організаційно-економічного механізму формування регіонального комплексу маркетингу інновацій (РКМІ) на основі регіонального комплексного інноваційного розвитку території. Рассмотрены, развиты понятия региона, комплекса маркетинга инноваций, организационно-экономического механизма РКМИ, управления РКМИ. Предоставлена характеристика свойств РКМИ, а именно определены компоненты, процесс, структура, связи, взаимодействие, управляемость. Для построения эффективного механизма формирования регионального комплекса маркетинга инноваций предложены гипотеза и предположения к ней; обосновано право на существование этой гипотезы; определены принципы, на которых базируется концептуальный подход к механизму формирования РКМИ; обозначены четыре блока механизма формирования РКМИ, такие как определение категории, критерии формирования, организационные и экономические составляющие, бизнес-план.

Ключевые слова: регион, концептуальные подходы, маркетинг инноваций, комплекс маркетинга инноваций, организационно-экономический механизм.

УДК 332.14

Метіль Т.К.

старший викладач кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Research proposes a conceptual approach to the organizational and economic mechanism for the formation of the regional complex of marketing of innovations (RCMI) on the basis of regional integrated innovation development of the territory. Considered and developed such concepts as: region, complex marketing of innovations, old industrial regions, organizational and economic mechanism of the regional complex of marketing of innovations, management of RCMI. The characteristics of the regional complex of marketing of innovations are given, namely: components, process, structure, communications, interaction, controllability. To construct an effective mechanism for the formation of a regional innovation marketing complex, the author proposes a hypothesis and assumptions about it, and the right to exist for this hypothesis is also substantiated. The content of the hypothesis is that there is interdependence between the innovative potential of the region and the level of innovation development of its economy, and marketing of innovations offers a greater opportunity than all other approaches to the management of innovative development of the region, since it is based on the definition, forecasting and production of innovations on a break-even basis. The principles on which the conceptual approach to the mechanism of formation of RCMI are based, namely: systemic, purposefulness, integration, flexible response to changes of internal and external factors, orientation to the long-term perspective. The institutional principles of formation of the regional complex of marketing of innovations in the following directions are determined: normative and legislative support, which defines and regulates the development of the innovation component; software toolkit; Center for the coordination and implementation of effective state innovation policy. There are four blocks of the mechanism of formation of regional complex of marketing of innovations, which includes the following components: definition of category; criteria of formation; organizational and economic components; business plan. Each block has its own goal, a set of tasks for its achievement, and an agreed, joint solution of the latter allows improving the quality of managerial decisions on the management of the economic process of ensuring the effective use of innovative potential of the region, aimed at the development of technological entrepreneurship.

Key words: region, conceptual approaches, marketing of innovations, innovation marketing complex, organizational and economic mechanism.

Постановка проблеми. За останні роки незалежності значимість регіональної економіки та регіонального комплексу маркетингу різко зросла в економіці України. Якщо раніше увага перш за все зосереджувалась на народногосподарських пропорціях, розміщенні виробничих сил, формуванні територіально-виробничих комплексів,

а головний акцент робився на обсягах виробництва та капітальних вкладеннях, то сьогодні центр тяжіння досліджень перенесено на проблеми соціально-економічного та інноваційно-інвестиційного розвитку вітчизняних регіонів. При цьому командно-адміністративне встановлення завдань територіям поступається сценарній проробці варі-

антів розвитку соціально-економічних процесів у регіонах України на інноваційній основі, а директивний розподіл ресурсів – розробленню організаційно-економічних механізмів регулювання регіонального розвитку [1, с. 49]. Змінюється також критерій прийняття рішень: від визначення народногосподарської ефективності до ринкової доцільності. Також посилюється роль удосконалення територіального управління.

Отже, здійснення господарської діяльності на засадах маркетингу інновацій дасть змогу суб'єктам наукової, науково-технічної, підприємницької діяльності та різним рівням влади на регіональному рівні знайти й реалізувати ринкові можливості їх інноваційного розвитку для підвищення рівня конкурентоспроможності, укріплення ринкових позицій, підвищення ефективності функціонування, забезпечення умов тривалого виживання та розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемою економічного розвитку регіонів займалися багато вчених, як іноземних, так і вітчизняних, зокрема У. Ізард, Г. Мітцберг, М. Портер, І. Грузнов, В. Геєць, А. Амоша, В. Захарченко. Проте багато питань з цієї проблематики досі не є вирішеними. Передусім йдеться про розбіжності поглядів дослідників на сутність маркетингу інновацій, організаційно-економічний механізм формування регіонального комплексу маркетингу інновацій, що

актуалізує розгляд цих питань в контексті інноваційного розвитку регіону.

Постановка завдання. Метою статті є формування концептуальних підходів до організаційно-економічного механізму створення регіонального комплексу маркетингу інновацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на високий ступінь деформації структури національної економіки України та депресивний стан більшості його регіонів, а також на якісні зміни галузевої структури країн-інноваторів слід використовувати інноваційні методи організації та регулювання регіонального економічного розвитку. Інакше ринкове середовище спричинить процес, який приведе до криз. Саме тут на допомогу можуть прийти маркетингові дослідження регіонального комплексу маркетингу інновацій, де фахівці на високому рівні зможуть не тільки виконати певні замовлення, але й зробити конкретні висновки на базі отриманих результатів та спрогнозувати ситуацію на перспективу з урахуванням попиту та пропозицій на ринку інноваційних товарів та наявного інноваційного потенціалу технологічного підприємництва.

Розглянемо концептуальні підходи до організаційно-економічного механізму формування регіонального комплексу маркетингу інновацій (далі – РКМІ), які розроблені автором згідно з основними етапами, що формують концепцію (рис. 1).

Рис. 1. Взаємозв'язок структурних елементів, що формують концепцію

Джерело: розроблено автором

Далі конкретизуємо кожний етап. Із середини 2000-х рр. в українській політиці структурної перебудови старопромислових регіонів відбувалися спроби впровадження європейського досвіду за такими напрямками, як розвиток малого та середнього бізнесу; перепідготовка персоналу, який вивільняється; розвиток інноваційних форм організації бізнесу. Однак до уваги не брали такі чинники, як слабкість підприємницького потенціалу; низька міжгалузєва та територіальна мобільність персоналу, який вивільняється; слабка мотивація робітників базових галузей старопромислових регіонів; несприйнятливність інвестицій до чинників конкурентоспроможності, заснованих на інноваціях.

Підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що передбачає сприяння модернізації та реструктуризації окремих галузей промисловості України з акцентом на співпрацю в базових видах економічної діяльності для старопромислових регіонів (видобувна, металургійна галузі, машинобудування), відкрило можливості у створенні умов для трансформації цих регіонів. Європейська практика вчить не скорочувати виробництво в традиційних галузях, а орієнтуватись на пошук інновацій у розвитку регіонів, розширення адаптивності економіки регіону до умов, які змінюються. При цьому виникають проблеми визначення промислового виробництва в ланцюжку виробленої в регіоні доданої вартості та внеску базових галузей у розвиток нових видів економічної діяльності (диверсифікація регіональної економіки).

Політика ЄС в галузі структурної перебудови старопромислових регіонів заснована на Концепції спільного розвитку. Така структурна перебудова здійснюється в рамках регіональної політики на основі фінансування з фондів ЄС, заохочення регіональних ініціатив, а також спрямована на вирішення завдань селективного відбору для розвитку галузей у старопромисловому регіоні, вивчення синергетичного впливу фондів на досягнення ефекту в суміжних галузях, вирівнювання розподілу коштів фонду ЄС для регіонального розвитку, забезпечення оптимального розподілу коштів між національним та регіональним рівнями.

Кошти фонду ЄС у процесі перебудови економіки старопромислових регіонів зосереджуються на таких напрямках, як фінансування НДДКР; розвиток економічного потенціалу та активізація процесів диверсифікації; інвестиції в модернізацію традиційних галузей для цілей розвитку альтернативних видів економічної діяльності; інвестиції в освітню, інформаційну та телекомунікаційну інфраструктуру; створення технопарків, бізнес-інкубаторів; розвиток інформаційних технологій та впровадження в промислове виробництво; розвиток депресивних територій; збільшення привабливості регіону за рахунок становлення нових видів економічної діяльності, поліпшення стану

навколишнього середовища; сприяння розвитку міжнародного туризму; поліпшення використання сільськогосподарських ресурсів старопромислових регіонів; розширення зайнятості, підтримка малого та середнього підприємництва.

З огляду на стратегічну орієнтацію України на європейську інтеграцію необхідно формувати державну регіональну політику з урахуванням принципів положень регіональної політики ЄС, а також вирішити такі завдання: визначити стратегічні орієнтири диверсифікації економіки старопромислових регіонів, забезпечити послідовні зміни структури економіки регіону, розробити ефективні механізми перерозподілу капіталів, стимулювати розвиток високотехнологічних виробництв та ефективного використання ресурсів регіону, збільшити конкурентні переваги регіону, забезпечити компенсацію соціальних витрат структурних трансформацій.

Все це зумовлює необхідність формування регіонального комплексу маркетингу інновацій з урахуванням основних закономірностей розміщення продуктивних сил та пріоритетів розвитку території.

Відповідно до мети дослідження регіональний комплекс маркетингу інновацій (РКМІ) – це об'єкт управління, який є складною системою інноваційно активних господарюючих суб'єктів, об'єднаною та впорядкованою комплексом маркетингових зв'язків і відношень на територіальному рівні. Іншими словами, він уособлює побудову регіональної єдності взаємопов'язаних організацій, якими необхідно управляти задля найкращого забезпечення національних та регіональних інтересів інноваційного розвитку. Окремий господарюючий суб'єкт можна вважати самостійним об'єктом управління тільки відносно маркетингової функції, яку він здійснює самостійно. Відносно інших функцій, які суб'єкт сам не в змозі здійснити, він є частиною РКМІ.

Суб'єкти, які утворюють РКМІ, певним чином організовані в регіональному та галузевому аспектах. Саме суб'єкт підприємницької діяльності (підприємство) є основним елементом щодо управління розвитком РКМІ. Однак необхідно враховувати різні організаційно-правові форми та економічні інтереси цих суб'єктів господарювання. Будучи частинами РКМІ, вони взаємопов'язані та взаємозалежні, а в сукупності складають так звану відкриту соціально-економічну систему, яка розвивається під впливом нестабільного ринкового середовища. В процесі дослідження автор розглядає РКМІ як відкриту економічну систему, що прагне самоорганізованості, стійкості та володіє відповідними властивостями, характеристику яких наведено в табл. 1.

Відповідно, трансформація РКМІ визначається впливом конкретних чинників. З позиції теорії «довгих хвиль» М. Кондратьєва відхилення від

Таблиця 1

Характеристика властивостей регіонального комплексу маркетингу інновацій (РКМІ)

Властивості	Характеристика
Компоненти	РКМІ складається з окремих господарюючих суб'єктів, які (кожний окремо та всі разом) взаємодіють із зовнішнім (переважно інноваційним) середовищем.
Процес	Розвиток РКМІ здійснюється як процес впорядкованих та неупорядкованих змін, що відбуваються під впливом чинників зовнішнього інноваційного середовища, діяльності господарюючих суб'єктів.
Структура	Структура РКМІ розвивається під впливом чинників глобального економічного простору та реалізується на регіональному, міжрегіональному та міжнародному рівнях.
Зв'язки	Господарюючі суб'єкти об'єднані у РКМІ за допомогою системи науково-технологічних, виробничих, фінансових, маркетингових та інших зв'язків, які реалізуються шляхом взаємодії регіонального економічного простору та інфраструктури.
Взаємодії	Взаємодія суб'єктів господарювання як єдиного РКМІ здійснюється в межах регіонального економічного простору завдяки системі економічних та правових відношень, які беруть участь у формуванні інноваційного середовища та одночасно перебувають під його впливом.
Керованість	Здатність суб'єктів господарювання кожного конкретного регіону та всіх його елементів змінюватися за відповідних зовнішніх впливів з боку регіональних органів влади, ринку інновацій та досягнень сучасного НТП у тому чи іншому напрямі.

Джерело: розробка автора

макроекономічної рівноваги в рамках циклів довгої та середньої тривалості мають місце при одному й тому ж науково-технологічному способі виробництва, в межах якого відбувається зміна зразків/моделей/прототипів техніки та технології, або після того, як можливості збільшення ефективності використаних науково-технологічних принципів вичерпані, отже, відбувається перехід до нового технологічного укладу [2, с. 254]. Цей перехід займає значний час та дає початок нової довгої хвилі. Таким чином, одними з найважливіших закономірностей процесів розвитку соціально-економічних систем є чинники, які спонукають систему генерувати тривалі економічні коливання.

Цей факт слід враховувати в процесі трансформації РКМІ, тому що зміни на макро- та мезорівнях, а також їх сполучення відбуваються під впливом різних чинників у рамках РКМІ з урахуванням особливостей трансформаційного періоду.

Щодо керованості процесами розвитку на підставі використання інновацій РКМІ загалом включає такі компоненти:

- 1) трансфер технологій;
- 2) інноваційно активні підприємства;
- 3) інноваційна інфраструктура (фінансові, консалтингові, юридичні, освітні тощо);
- 4) інноваційне середовище (науково-технологічні відносини та господарські зв'язки);
- 5) регіональні органи управління (управління процесами).

Прискорений розвиток науки та техніки після закінчення Другої світової війни викликав масове зростання технологічних новинок, котрі впроваджувались у практику та змінювали побут і предметний світ населення, характер праці й соціально-економічні відносини. У цьому контексті слід підкреслити, що сучасний РКМІ будується за своїм характером як інноваційний.

Регіональний відтворювальний процес є відтворенням на якісно новому рівні кругообігу матеріально-речових, трудових та фінансових ресурсів регіону, одні з яких спрямовуються на утворення умов відтворення, а інші – на забезпечення функціонування самого відтворення [5, с. 47].

Отже, регіон є не тільки підсистемою соціально-економічного комплексу країни, але й самостійною його частиною із закінченим циклом відтворення, особливими формами прояву стадій відтворення та специфічними особливостями протікання соціальних й економічних процесів. Економіка регіону, будучи залученою в систему товарних, інформаційних та фінансових обмінів, володіє багатьма рисами системи, але проблеми регіону не є простим відображенням проблем загальної системи. Звідси випливає необхідність дослідження закономірностей регіональних відтворювальних процесів для наукового обґрунтування стратегії просторового розвитку регіону [3, с. 258].

Використання системи маркетингу інновацій в РКМІ необхідно поєднувати із застосуванням нових інформаційних технологій, організації інформаційних потоків, а також різних рекламних засобів. Під час здійснення інноваційної діяльності потрібно також виконувати такі умови:

- інновації повинні прив'язуватись до потреб споживачів, а не до досягнення технічної переваги як самоцілі;
- виведення на ринок інновації повинне супроводжуватися корисною інформацією про виріб, щоби споживачі могли зрозуміти, чому потрібно купувати саме той чи інший товар;
- перед виведенням інновації на ринок необхідно проводити глибокий маркетинговий аналіз;
- маркетинг повинен підкреслювати конкурентні переваги виробу.

Під механізмом формування РКМІ в нашому дослідженні автором пропонується розуміти послідовність логічно зв'язаних етапів, що на підставі використання методів та моделей націлені на формування цілей, стимулів та дій, спрямованих на посилення інноваційного розвитку економіки регіону.

На підставі контент-аналізу трактування категорії за технократичного та економічного підходів [4, с. 378] автор в дослідженні під організаційною складовою механізму формування РКМІ розуміє послідовність дій, які визначають процес формування РКМІ, а під економічною складовою – моделі, методи, засоби, які виступають інструментарієм для формування РКМІ, а в подальшому його функціонування.

Для побудови ефективного механізму формування РКМІ автором запропоновано гіпотезу та припущення до неї.

Гіпотеза має такий вигляд: між інноваційними потенційними можливостями регіону та рівнем інноваційного розвитку його економіки існує взаємозалежність, а маркетинг інновацій дає більшу можливість, ніж усі інші підходи до управління інноваційним розвитком регіону, у вирішенні протиріч між швидкими темпами науково-технологічного прогресу та задоволенням потреб у продукції/ послугах, оскільки ґрунтується на визначенні, прогнозуванні та виробництві інновацій на беззбитковій основі з урахуванням економічної ренти. Право на існування цієї гіпотези можна пояснити тим, що складові, які формують блоки інноваційного потенціалу технологічного підприємництва регіону, по-різному впливають на рівень інноваційного розвитку його економіки. Таким чином, комплексне дослідження впливу складових інноваційного потенціалу технологічного підприємництва дасть змогу сформулювати адекватну сучасним тенденціям економічної реформи на мезорівні політику активізації інноваційного розвитку регіону, яка буде спрямована на формування ринку інноваційних товарів завдяки ефективному розподілу потенційних інноваційних можливостей регіону за пріоритетними видами економічної діяльності.

В цьому разі доцільно висунути два припущення.

1) В основі ефективного управління процесом формування РКМІ лежить системно-праксеологічний підхід, який забезпечує максимальне збільшення показника сукупного використання потенційних інноваційних можливостей регіону.

2) Висока ефективність діяльності РКМІ є передумовою успішного розвитку ринку інноваційних товарів на основі використання інноваційного потенціалу технологічного підприємництва. Динамічні ряди показників, що характеризують складові інноваційного потенціалу технологічного підприємництва регіону, регіональних ринків та інфраструктури регіону, мають коінтеграційні зв'язки один з одним. Наявність таких зв'язків дає

змогу визначити взаємозв'язок та його напрям між показниками, які характеризують ступінь формування ринку інноваційних товарів регіону, а також провести аналіз частки впливу одного показника на інший. Однак слід зауважити, що зміни, які відбуваються в значеннях одного показника, впливають на зміну іншого не відразу, а з визначеним лагом часу, що є істотним в процесах сталого економічного розвитку регіону з урахуванням інноваційного вектору. Відповідно до висунутої гіпотези в основі архітектури концептуального підходу до механізму формування РКМІ доцільно використовувати такі принципи:

- принцип системності (представлення об'єкта дослідження, тобто процесу формування РКМІ, як системи з елементами, що характеризують потенційні та реальні можливості інноваційного розвитку регіону в контексті формування ринку інноваційних товарів, та зв'язками між ними);
- принцип цілеспрямованості (націленість на досягнення практичного результату інновації);
- принцип інтеграції (об'єднання наукової, дослідницької, виробничої та маркетингової діяльності в систему менеджменту РКМІ);
- принцип гнучкого реагування на зміни внутрішніх та зовнішніх чинників (застосування взаємозалежних і взаємоузгоджених стратегії та тактики активного пристосування до вимог потенційних споживачів інновації з одночасним цілеспрямованим впливом на їх інтереси);
- принцип орієнтації на довгострокову перспективу, що вимагає ретельної уваги до прогнозних досліджень, розроблення на їх основі інновацій, які забезпечують високопродуктивну господарську діяльність [6, с. 84].

Інституціональні засади формування РКМІ доцільно розглядати за такими напрямками:

1) нормативно-законодавче забезпечення, яке визначає та регламентує розвиток інноваційної складової:

- Закони України «Про засади державної регіональної політики» (2015 р.), «Про стимулювання розвитку регіонів» (2005 р.), «Про інноваційну діяльність» (2002 р.) тощо;

- нормативні документи, зокрема «Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки регіональної політики» (2016 р.), «Порядок проведення конкурсного відбору проектів регіонального розвитку, які можуть реалізуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу» (2016 р.);

2) програмно-цільовий інструментарій, зокрема Державна програма розвитку промисловості; Державна програма розвитку машинобудування; Загальнодержавна (національна) космічна програма; Державна комплексна програма розвитку авіаційної промисловості України; Державна науково-технічна програма «Ресурс»;

3) центр координації та проведення ефективної державної інноваційної політики, що має такі компоненти, як Державне агентство України, Державна інноваційна фінансово-кредитна установа, Український центр сприяння іноземним інвестиціям, Державне підприємство «Національний центр впровадження галузевих інноваційних програм», а також 12 регіональних центрів інноваційного розвитку.

Механізм формування РКМІ складається з чотирьох етапів (рис. 2):

- 1) визначення категорії «РКМІ»;
- 2) критерії побудови РКМІ;
- 3) складові формування РКМІ: організаційна та економічна;

4) розроблення бізнес-плану «РКМІ».

Кожний блок має свою цільову спрямованість, комплекс завдань щодо її досягнення, а погоджене, спільне вирішення останніх дає змогу підвищити якість рішень з управління процесом економічного забезпечення ефективного використання інноваційного потенціалу регіону, що спрямоване на розвиток технологічного підприємництва. Розглянемо зміст кожного блоку.

На першому етапі здійснюється розпізнавання категорії «РКМІ» з урахуванням причин (передумов) виникнення цього поняття, джерел інформації, його властивостей, компонентів, наслідків. Реалізація першого етапу механізму здійснюється

Рис. 2. Концептуальна схема механізму формування РКМІ

Джерело: розроблено автором

на підставі наукометричного аналізу, який ґрунтується на аналізі літературних джерел з економічної теорії, наявних підходів до формування індикативного простору відкритих соціально-економічних систем, законодавчих рекомендацій та методологічних рекомендацій Державної служби статистики України.

На другому етапі визначаються критерії побудови РКМІ, якими є:

- науковість, тобто здібність суб'єктів підприємницької діяльності регіону породжувати новачії або наявність інтелектуальних результатів (інтелектуальний портфель регіону);

- інноваційність, тобто здібність суб'єктів підприємницької діяльності регіону впроваджувати у виробництво та управління розроблені їх співробітниками або отримані ззовні новачії під час здійснення інновацій;

- інновативність, тобто здібність суб'єктів підприємницької діяльності працювати в умовах нестабільного ринкового середовища, яка забезпечується збереженням наукових колективів та вмінням фахівців проявляти свої професійні якості.

На третьому етапі надається характеристика організаційної та економічної складових механізму формування РКМІ.

Організаційна складова передбачає такі ітерації, як обґрунтування методології передпланових досліджень та визначення параметрів побудови РКМІ; визначення напрямів оцінювання формування РКМІ; розроблення системи делегування повноважень (визначення відповідальних); формулювання мети та задач суб'єктів, що відповідають за певні етапи формування РКМІ.

Основними елементами економічної складової є:

- формування інформаційної бази побудови РКМІ як нормативно-законодавчої бази, так і Державної служби статистики України за певним критерієм (наприклад, під час оцінювання інноваційного потенціалу регіону перш за все формують інформаційну базу дослідження за певними критеріями; під критерієм розуміється ознака або сума ознак, на основі чого можна зробити висновок про позитивний чи негативний вплив певного індикатора на стан об'єкта дослідження);

- визначення методів та інструментів збирання інформації для побудови РКМІ;

- оцінювання ефективності вжитих заходів з побудови РКМІ;

- оцінювання вірогідності настання кризової ситуації в регіоні, розроблення системи її раннього попередження.

Четвертий етап передбачає такі ключові моменти.

1) Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів. Фінансування заходів з побу-

дови в українських регіонах РКМІ здійснюватиметься за рахунок коштів державного та регіональних бюджетів. Необхідне матеріально-технічне та кадрове забезпечення має здійснюватися під час вжиття заходів, спрямованих на реалізацію концептуальних підходів до побудови РКМІ, передбачених планом заходів з реалізації концептуальних підходів.

2) Очікувані результати. Реалізація концептуальних підходів повинна забезпечити оновлення та посилення інноваційного потенціалу вітчизняних регіонів, суттєво збільшити ефективність їх роботи з виробництва й збуту інноваційної продукції, підвищити рівень життя населення територій та зростання позицій нашої держави у світових рейтингах конкурентоспроможності.

В контексті підтримки формування РКМІ та його конкурентоспроможності стосовно якісних проектів та інвестиційних програм слід звернути увагу на реформу бюджетної системи. Розроблена вона, як відомо, Комітетом з економічних реформ під керівництвом Президента України й безпосередньо стосується місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин. Саме ця реформа повинна забезпечити виконання стратегічних завдань державної регіональної політики, таких як створення умов для сталого розвитку територій, забезпечення їх самодостатності, підвищення конкурентоспроможності та розвитку маркетингу інновацій в регіоні.

Ще одне важливе завдання полягає у зменшенні залежності місцевих бюджетів від трансфертів з державної скарбниці та забезпеченні місцевих кошторисів достатніми дохідними джерелами. Розробники реформи передбачили та розмежування повноваження між державним та місцевим бюджетами на засадах збалансування загальнодержавних та регіональних інтересів задля забезпечення максимально ефективного надання послуг та використання бюджетних коштів. Йдеться також про перехід до складання й виконання місцевих бюджетів за програмно-цільовим методом та запровадження середньострокового планування.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, бюджетні нововведення мають цілісний та системний характер і передбачають цілу низку норм, спрямованих на формування прогнозованої бюджетної політики, регіональне економічне зростання, збільшення фінансової самодостатності місцевих бюджетів, удосконалення міжбюджетних відносин.

Ця проблема потребує подальшого дослідження, а саме етапу, який розкриває бізнес-план РКМІ, тому що це питання сьогодні є актуальним задля інноваційного розвитку вітчизняних регіонів для підвищення добробуту населення.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Амоша А., Землянкин А., Пидоричева И. Совершенствование системы управления инновациями как условие ускорения структурных реформ в Украине. *Економіка України*. 2015. № 9. С. 49–65.
2. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за ред. В. Гейця та ін. Київ : НАН України, 2015. 336 с.
3. Грузнов И. Эффективные организационно-экономические механизмы управления (теория и практика) : монография. Одесса : Полиграф. 2009. 258 с.
4. Дейнека О. Маркетинг регіону: сучасні тенденції, проблеми та перспективи. *Соціально-економічні дослідження в перехідний період : зб. наук. праць*. Вип. 3. Ч. 1 (47). Львів : ІРД, 2014. С. 377–382.
5. Захарченко В., Метіль Т. Розробка комплексу маркетингу у промисловості регіону. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 1/1. С. 47–52.
6. Изард У. Методы регионального анализа: введение в науку о регионах. Москва, 1966. 205 с.

REFERENCES:

1. Amosha A., Zemlyankin A., Pidorycheva I. (2015) Sovershenstvovanie sistemy upravleniya innovatsiyami kak uslovie uskoreniya strukturnykh reform v Ukraine

[Improving the innovation management system as a condition for the acceleration of structural reforms in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*. № 9. S. 49–65 (in Ukrainian).

2. Innovatsiina Ukraina 2020 : natsionalna dopovid (2015) [Innovative Ukraine 2020 : National Report] / za red. V. Heitsia ta in. K. : NAN Ukrainy, 336 s. (in Ukrainian).

3. Gruznov I. (2009) Effektivnye organizatsionno-ekonomicheskie mekhanizmy upravleniya (teoriya i praktika) : monografiya [Effective organizational and economic management mechanisms (theory and practice)]. Odessa : Poligraf. 258 s. (in Ukrainian).

4. Deineka O. (2014) Marketynh rehionu: suchasni tendentsii, problemy ta perspektyvy [Marketing of the region: current trends, problems and prospects]. *Sotsialno-ekonomichni doslidzhennia v perekhidnyi period: zb. nauk. prats*. Lviv : IRD. Vyp. 3. Ch. 1 (47). S. 377–382 (in Ukrainian).

5. Zakharchenko V., Metil T. (2018) Rozrobka kompleksu marketynhu u promyslovosti rehionu [Development of marketing complex in the industry of the region]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*. № 1/1. S. 47–52 (in Ukrainian).

6. Izard U. (1966) Metody regional'nogo analiza: vvedenie v nauku o regionakh [Methods of regional analysis: an introduction to the science of regions]. Moscow. 205 s. (in Russian).

**CONCEPTUAL APPROACHES ON ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FORMING
REGIONAL COMPLEX OF MARKETING OF INNOVATIONS**

The purpose of the research is conceptual approaches to the organizational and economic mechanism of the formation of the regional complex of marketing of innovations (RCMI).

Relevance is the realization of economic activity on the principles of marketing of innovations will allow subjects of scientific, scientific and technical, entrepreneurial activity and various levels of power at the regional level to find and realize the market opportunities of their innovation development for increasing the level of competitiveness, strengthening of market positions, increase of efficiency of functioning, ensuring the conditions for long-term survival and development.

Methodology. In the process of research, general scientific and special research methods were used: retrospective and systematic analysis for the study of the essence and role of marketing of innovations, discursive analysis for the perfection of the conceptual apparatus; methods of induction and deduction in determining the hypothesis.

Results. The conceptual approach to organizational and economic mechanism of formation of the regional complex of marketing of innovations on the basis of regional complex innovative development of the territory is offered. The author developed the conceptual apparatus within the framework of the conceptual approach, namely: RCMI is an object of management that is a complex system of innovative active business entities, united and ordered by a complex of marketing relations and relations at the territorial level; the mechanism of formation of RCMI is a sequence of logically connected stages, which, based on the use of methods and models, are aimed at forming goals, incentives and actions aimed at strengthening the innovative development of the region's economy. The subjects that form the RCMI are defined, the characteristics of the RCMI properties are given and the criteria for its construction (scientific, innovation, innovativeness) are specified. The hypothesis and assumptions are proposed by the author for constructing an effective mechanism for the formation of RCMI; the right to exist of this hypothesis is substantiated; defined the principles on which the conceptual approach to the mechanism of formation of the RCMI (system, purposefulness, integration, flexible response to changes in internal and external factors, long-term orientation) is based, four blocks of the mechanism of formation of RCMI are defined. Each unit has its own thrust, complex problems on its achievement, and agreed last joint solution can improve the quality of management decisions on economic management process to ensure effective use of innovative potential of the region, aimed at the development of technological entrepreneurship.

The practical value of the research is to form the organizational and economic mechanism of the regional complex of marketing of innovations, which will enable, in conditions of increasing influence of the innovation vector of economic development at the regional level, to effectively use the innovative potential of each region.